

Basisprincipe: een offensieve binneninzet onder voorwaarden

De Brandweeracademie heeft vijf basisprincipes van brandbestrijding opgesteld, deze zijn vorig jaar door de Programmaraad Incidentbestrijding van Brandweer Nederland vastgesteld. Wat zijn deze principes? En hoe maken ze het werk veiliger en efficiënter? In de vorige editie van Brand&Brandweer heeft u kunnen lezen over de drie vragen die centraal staan bij de buitenverkenning. In deze vierde editie van de rubriek gaan we in op de zes voorwaarden voor het doen van een veilige offensieve binneninzet in een klein gebouw.

Fotografie: Regio06 Fotografie

onder bepaalde omstandigheden nog naar binnen gaan. Als het bijvoorbeeld gaat om een klein gebouw en je niet ver naar binnen hoeft om de brand te blussen. De voorwaarde is dan wel dat je beschikt over voldoende water. Gaat het om een groot gebouw waarbij je de brandhaard van buitenaf niet hebt kunnen vinden of wanneer je niet weet of je voldoende water hebt, dan is het te gevaarlijk.'

In de basisprincipes van brandbestrijding staan zes handelingsvoorwaarden voor het doen van de offensieve binneninzet: denk in termen van de branddriehoek. Pas deurcontrole toe. Pas indien mogelijk of nodig antiventilatie toe, dus houd het gebouw dicht. Pas bij een uitslaande brand indien mogelijk eerst een offensieve buiteninzet gevolgd door een offensieve binneninzet, ook wel de transitional attack genoemd, toe. Breng zo snel mogelijk water op het vuur. En denk aan de beperkingen van rookgaskoeling en neem de kortste afstand naar de brand.

DE BRANDDRIEHOEK

Met de basisprincipes van brandbestrijding krijgt de branddriehoek weer een belangrijke plaats in de incidentbestrijding, laat Weewer weten. 'Iedereen kent de branddriehoek. We hebben een aantal jaar geleden alleen het RSTV-model ontwikkeld, voor een beter begrip van het brandverloop en om in te schatten of het veilig was om naar binnen te gaan. Met het RSTV-model hebben we het vak alleen onnodig ingewikkeld gemaakt. We zien de kenmerken, maar de moeilijkheid zat in het koppelen van de betekenis aan de waarnemingen en daar moet je dan nog een handelingsperspectief uit halen. Met de basisprincipes van brandbestrijding maken we het weer simpeler en gaan we terug naar de basis, de branddriehoek. Feitelijk zitten daar ook alle componenten in verscholen. Stroming gaat over de zuurstoftoevoer en rook is brandstof. Nu we het terugbrengen naar de eenvoud heb je ook sneller in de gaten hoe gevaarlijk rook is en dat we de zuurstofcomponent in de brandbestrijding vaak vergeten.'

DEURCONTROLE

Eén van de manieren om de zuurstoftoevoer naar de brand te beperken is het toepassen van de deurcontrole. 'Simpel gezegd komt dat neer op: doe de deur zo ver mogelijk dicht. Vroeger hebben we geleerd om zonder slang een binnenverkenning te doen en alle deuren achter ons te sluiten. Er werd alleen nooit uitgelegd waarom dat moest. In de loop der jaren zijn we bij de verkenning een slang mee naar binnen gaan nemen. De deur kon daardoor niet meer dicht en dus lieten we die open. In de meeste gevallen ging dat goed. Naarmate er meer kunststoffen in woningen kwamen zijn branden gevaarlijker geworden en kan het openlaten van de deur door de grote zuurstoftoevoer voor problemen zorgen', legt Weewer uit.

Een alternatieve manier waarmee de zuurstoftoevoer naar de brand kan worden beperkt is de rookstopper. Een rookstopper is een gordijn dat in de deuropening kan worden bevestigd. 'Dit is een goed alternatief. Je kunt de rookstopper toepassen bij de deur waardoor je naar binnen gaat of bij de deur naar de brandruimte', aldus Weewer. De rookstopper hangt tot ongeveer vijftien centimeter boven de vloer zodat de slang eronder door kan. 'Dit beperkt de zuurstoftoevoer voor een groot deel. Bijkomend voordeel van de rookstopper is dat je deze ook in portiekwoningen of appartementencomplexen goed kunt gebruiken om rookverspreiding te voorkomen. Het dient dus twee doelen.' In Nederland is nog niet veel ervaring met de rookstopper. Het IFV heeft daarom een traject

DOOR JILDOU VISSER

'In principe zeggen we dat als je niet weet waar de brand zit, wanneer je de brand niet van buitenaf kun bereiken of wanneer je niet genoeg water hebt, je te maken hebt met de voorspelbare afloop. Laat het maar gecontroleerd uitbranden', zo zet Ricardo Weewer, lector Brandweerkunde bij de Brandweeracademie, de inzetstrategie scherp neer. 'Daarmee willen we duidelijk maken dat de offensieve buiteninzet echt onze voorkeur heeft. We moeten tussen onze oren krijgen dat we alleen

met vier korpsen opgezet waarmee ze gaan actieleren. Aan dit traject doen Gooi en Vechtstreek, Apeldoorn in Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland, Utrecht en Hollands Midden mee. 'De ervaringen die we daar opdoen, kunnen we vervolgens delen met de rest van het land.'

ANTIVENTILATIE

Houd het gebouw dicht, dat is feitelijk waar het toepassen van antiventilatie op neerkomt. Het is gebaseerd op de branddriehoek en gaat ervan uit dat wanneer je de zuurstof van de brand afsluit, je de brand kunt smoren. Weewer: 'Feitelijk is dat wat we met de deurcontrole ook proberen te doen. Maar dat betekent dus ook dat alle andere ramen en deuren in het gebouw gesloten moeten zijn. Zodra een raam breekt, komt de zuurstoftoevoer op gang. Daarin schuilt een gevaar, want hoe meer zuurstof des te groter de brand.'

TRANSITIONAL ATTACK

Indien de brand uitslaand is, is het verstandig om eerst een offensieve buiteninzet toe te passen. 'Door water van buiten naar binnen te spuiten, kun je de brand een klap geven. Zodra die onder controle is, kun je naar binnen om met een offensieve binneninzet de laatste brandresten te blussen', aldus Weewer.

ZO SNEL MOGELIJK WATER OP HET VUUR

Bij een offensieve binneninzet is het zaak zo snel mogelijk water op het vuur te gooien en dus te kiezen voor de kortste aanvalsweg. Weewer: 'Naarmate de aanvalsroute langer is, is de kans groter dat er in de tijd dat jij binnen bent ergens een raam knapt. In dat geval komt er veel zuurstof bij de brand en kun je te maken krijgen met een plotselinge snelle branduitbreiding.'

BEPERKINGEN VAN ROOKGASKOELING

Zo snel mogelijk water op het vuur brengen klinkt vanzelfsprekend, maar dat is het volgens Weewer in de praktijk niet altijd. 'De laatste jaren zijn we ons steeds meer gaan realiseren dat rook een brandbaar gas is, ook als deze koud is. We hebben daardoor veel meer aandacht gekregen voor rookgaskoeling om voor onszelf binnen een zo veilig mogelijke situatie te creëren. Rookgaskoeling oefenen we vaak in een container, maar daarbij is de instructie dat de brand niet mag worden uitgemaakt zodat de collega's die na jou in de container oefenen dat ook nog kunnen doen. Het is immers niet praktisch wanneer voor iedere oefening opnieuw brand in de container moet worden gemaakt. Doordat bij die oefeningen de focus ligt op rookgaskoeling en niet op het blussen van de brand, zien we dat in de praktijk ook gebeuren. Er is soms meer aandacht voor het koelen van rookgassen dan voor het blussen van de brand. De zogenaamde oefenreflex. De manier waarop je het oefent, pas je ook toe in de praktijk. Terwijl het daadwerkelijk blussen van de brand natuurlijk de beste rookgaskoeling is.'

PRAKTIJK: DEURCONTROLE MET DE ROOKSTOPPER IN APELDOORN

Dat de rookstopper voor twee doelen kan worden gebruikt, blijkt tijdens een inzet op 5 februari in Apeldoorn. In een appartementencomplex is brand uitgebroken. Als tweede TS ter plaatse ziet bevelvoerder Gert Pol dat er rook uit het pand komt. Ook bij de lift in de hal van het complex ziet hij rook. Al snel wordt door de eerste TS ontdekt dat de brand ergens in de kelder van het complex woedt, de exacte locatie is dan nog onbekend. 'In eerste instantie zou ik me met mijn manschappen bezighouden met de ontruiming, maar op

de bovenliggende verdiepingen was nog niet veel rook. Die ontruiming was dus niet noodzakelijk, als we konden voorkomen dat de rook zich verder door het complex zou verspreiden', vertelt Pol. Hij plaatst daarvoor de rookstopper in de deurpost tussen het trappenhuis en de kelder. 'Dat werkt erg simpel, we kunnen het inmiddels bijna blindelings. Je haalt de rookstopper uit de tas en plaatst deze met twee handen in de deurpost. Op de plaats waar je 'm op wilt hangen, zo hoog mogelijk, schuif je de stang uit. Als die vast zit, kun je 'm met een hendel nog iets verder uitdraaien zodat hij in de deurpost vastklemt.'

In de kelder bevinden zich allerlei boxen, die zijn gemaakt van een regelwerk van hout met gaas ertussen waardoor de brand en de rook vrij simpel door de hele kelder kunnen verspreiden. Zodra de manschappen van de eerste TS aangeven dat ze de brandhaard hebben gevonden en onder controle hebben, besluit Pol te ventileren. 'We wilden meer zicht krijgen in de kelder. Het ventileren hebben we gedaan door een ventilator bij de rookstopper te plaatsen en aan de andere zijde een deur open te maken. Op die manier konden we voorkomen dat de rook zich door het hele gebouw zou verspreiden.' Als ze daarmee bezig zijn ziet Pol buiten ineens een verandering in het rookbeeld. 'Plotseling ging het als een gek te keer. De brand was nog helemaal niet geblust. Door de ruimte te ventileren hebben we extra zuurstof toegevoegd aan de tweede brandhaard. Die kon hierdoor snel ontwikkelen.' De eenheden van de tweede TS ontdekken dan niet veel later een tweede brandhaard achterin de kelder. Zodra deze is geblust, kan veilig worden geventileerd. Pol: 'Het was logisch dat pas bij het ventileren de brand snel oplaaide. Tot die tijd hadden we de zuurstoftoevoer met de rookstopper dus goed afgesloten. Daarnaast heeft de rookstopper voorkomen dat het hele complex vol rook zou komen te staan. Door deze toepassing hebben we bovendien kunnen voorkomen dat we het hele complex moesten ontruimen. De meeste bewoners konden nu mooi in hun eigen woning blijven.' ■